

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШИРИНШО
ШОХТЕМУР (РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
ФЕДЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ (АВСТРІЯ)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

26 жовтня 2023 року

Біла Церква
2023

УДК 378:63:001:80:34(063)

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Мірзоєв Т. К., канд. с.-г. наук.

Аріас Р., д-р філософії.

Гассемі Нейжад Ж., д-р філософії.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Тимощук О.Г., канд. юрид. наук.

Резнік В.Г., старший викладач.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 26 жовтня 2023 р. м. Білоцерківський НАУ 70 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

3. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність: Науково-методичний збірник/ за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с.

4. Шелестова Л. В. Індивідуалізація навчання як пріоритетний напрямок модернізації сучасної освіти //PedagogicalSciencesModernProblems.URL: https://lib.iitta.gov.ua/730532/1/Modern-problems-in-science_586-589.pdf c.588

УДК 81-11(477)”19”

БЕРЕГОВЕНКО Н.С., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІННІ ПРИКМЕТНИКИ ЯК СПОСІБ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА ПРИКЛАДІ «КЕНТЕРБЕРІЙСЬКИХ ОПОВІДЕЙ» ДЖЕФФРІ ЧОСЕРА)

Проаналізовано та описано основні способи вираження категорії оцінки в середньоанглійській мові на матеріалі твору Джеффри Чосера «Кентерберійські оповіді». Визначено найпродуктивнішу лексико-семантичну групу оцінних прикметників позитивної конотації. Лексико-семантична група оцінних прикметників «моральні якості адресата» виявилася найбільш продуктивною. У ній засвідчена перевага оцінних прикметників, які маркують певні риси людського характеру, а саме: духовність, моральну силу, доброту, милосердя, добродушність, побожність, чесність та ін. Також було підмічено в матеріалі дослідження гендерні розбіжності між критеріями оцінки жінок та чоловіків.

Ключові слова: категорія оцінки, оцінна лексика, прагматика, мовна картина світу, мовна норма, художній твір.

BERENOVENKO N., lecturer

Bila Tserkva National Agrarian University

EVALUATIVE ADJECTIVES AS A WAY OF EXPRESSING THE CATEGORY OF EVALUATION IN MIDDLE ENGLISH (ON THE EXAMPLE OF GEOFFREY CHAUCER'S "CANTERBURY TALES")

The article analyses and describes the main ways of expressing the category of evaluation in Middle English based on Geoffrey Chaucer's "Canterbury Tales". The most productive lexical and semantic group of evaluative adjectives of positive connotation is determined. The lexico-semantic group of evaluative adjectives "moral qualities of the addressee" has proved to be the most productive. It shows the predominance of evaluative adjectives that mark certain traits of human character, namely: spirituality, moral strength, kindness, mercy, good-naturedness, piety, honesty, etc. The study also reveals gender differences between the evaluation criteria of women and men.

Keywords: category of evaluation, evaluative vocabulary, pragmatics, work of art.

Дана наукова розвідка має на меті визначити та описати засоби вираження категорії оцінки в середньоанглійській мові на матеріалі твору Джеффри Чосера «Кентерберійські оповіді». Наукова новизна праці полягає в тому, що через абстрактність категорії оцінки та відсутність єдиної класифікації вираження оцінних суджень дана проблема лишається актуальною і в наш час, адже засоби вираження категорії оцінки виділяються на усіх мовленнєвих рівнях, а саме: фонологічному, морфологічному, лексичному, семантичному та синтаксичному. Відповідно, категорія оцінки пронизує всі аспекти мови. Новим також є матеріал дослідження – твір Джеффри Чосера «Кентерберійські оповіді», який є одним із найяскравіших художніх творів середньоанглійського періоду.

Актуалізація категорії оцінки здійснюється через різноманітні вербальні та невербальні засоби вираження з метою реалізації тим, хто говорить, певної позитивної чи негативної установки, яка є направленою на оцінку об'єкта або ситуації в цілому. До таких мовних засобів відносяться оцінна лексика, оцінний вокатив, зменшувально-пестливі суфікси, різні прикметники (в звичайному (позитивному), вищому (або порівняльному) та найвищому ступенях порівняння), якісно-означальні прислівники оцінної семантики та багато інших. Встановлено, що у творі Джеффри Чосера «Кентерберійські оповіді» категорія оцінки

виражається більшою мірою через **оцінні прикметники та стилістичні засоби та прийоми такі як: епітети, метафори, порівняння, паралельні конструкції та інші.**

У матеріалі дослідження нами засвідчена перевага оцінних прикметників позитивної конотації, які входять до лексико-семантичної групи (далі – ЛСГ) «моральні якості адресата», яка у свою чергу має сему «характер». Найпродуктивнішими є оцінні прикметників, які маркують наступні риси характеру:

1) духовність, моральну силу як-от: *devout* (духовний), *sacred* (священний), *descent* (порядний), *moral* (моральний), *honest* (совісний), як-от: *She, ful devout and humble in hir corage | Under hir robe of gold, that sat ful faire | Hadde next hire flessch yclad hire in an haire* [1].

2) доброту, милосердя, добродушність: *good* (добрий), *kinde* (милосердний), *merciful* (милостивий): *Fro false blame, and thou, merciful mayde | Marie I meene, doghter to seint anne*[1];

3) побожність, наприклад: *charitable* (богобоязний), *religious* (благочестивий) і т. і.; Наприклад: *She was so charitable and so pitous | She wolde wepe, if that she saugh a mous | Kaught in a trappe, if it were deed or bledde* [1];

4) чесність та справедливість: *direct* (відвертий), *honest* (чесний), *fair* (справедливий): *If thou have licence for to shryve thee to a discreet |and an honest preest, where thee liketh* [1];

5) альтруїзм, великодушність, здатність на глибокі почуття до інших: *dedicāt* (саможертвований), *cordial* (сердечний), *noble* (великодушний), *delicat* (ніжний), *tendre* (ласкавий): *He was in chirche a noble ecclesiaste |Wel koude he rede a lessoun or a storie* [1];

6) відданість та вірність, як-от: *trewē* (вірний), *unfailāble* (відданий), *truste* (надійний), наприклад: *Muchel shul ye the lasse truste in hire and in| Hir wit; Youre trewe frendes olde and wise* [1];

Другою за поширеністю ЛСГ оцінних прикметників, які характеризують «інтелектуальні здібності та якості адресата», як-от: *avīsē* (розважливий, розсудливий), *intellectuāl*(інтелектуальний, розумний, кмітливий), *wise* (мудрий), *discrete* (розсудливий, розважливий) і т. д. Наприклад: *Natknowethewilofyoure trewe | Freendesoldeandwise; Ifthatyoure trewe freendes beend discreteand | Wise*[1].

У «Кентерберійських оповіданнях» помітною є перевага оцінних прикметників з позитивною оцінкою, які відносяться до ЛСГ, яка позначає «вміння, здібності, можливості та заслуги співрозмовника», наприклад: *mighty* (могутній, переможний), *riche* (заможний), *skilful* (здібний), *worthy* (видатний, непересічний), *strong* (сильний), *sōvenāble* (довершений, досвідчений) та т. і. Наприклад: *A knyght ther was, and that a worthy man, | That fro the tyme that he first bigan, | Toridenout, heloved chivalrie, | Troutheand honour, fredomand curteisie*[1].

Часте вживання оцінних прикметників, які описують або характеризують зовнішність людини, свідчить про важливість для носіїв середньоанглійської мови фізичних характеристик, як-от: *fressh* (свіжий), *thin* (худий), *fat*, *stout* (товстий), *short-sholdred* (короткоплечий), *brood* (широкий), *heigh* (високий), *sclendre* (стрункий) та ін. Наприклад: *He was as fressh as is the month of may. |Hir nose tretys, hir eyen greye as glas, |Hir mouth ful smal, and therto softe and reed;|But sikerly she hadde a fair forheed* [1];

Прикметники, що оцінюють негативні риси характеру людини, менш представленими в оповіданнях Джеффри Чосера. Лексико-семантична група прикметників негативної оцінки вербалізує такі якості людського характеру як злість, гнів, підлість, жорстокість, лють, як-от: *crueel* (жорстокий), *uvel* (злий), *dishonest* (безчесний), *angry* (лютий, розлючений) та інші. Наприклад: *And as a crueel tigre was arcite;| As wilde bores gonne they to smyte, | That frothen whit as foom for ire wood* [1].

Також варто зазначити, що існують гендерні розбіжності між критеріями оцінки людей. Жінок більше оцінюють за такими критеріями як: краса, привабливість, зовнішність, оцінка фігури, манер та характеру, наприклад: *A wuf he hadde of excellent beautee, For whan I se the beautee of youre face, | Ye been so scarlet reed aboute youre yen, | It maketh al my drede for to dyen, The fairnesse of that lady that I see | Yond in the gardyn romen to and fro | Is cause of al my*

criyng and my wo. | I noot wher she be womman or goddesse, |But venus is it soothly, as I gesse [1].

Чоловіків же, здебільшого оцінюють за результатами їхньої праці, вчинків, здобутків. Наприклад: *Whilom, as olde stories tellen us, | Ther was a duc that **highte** theseus; | Of atthenes he was lord and governour, | And in his tyme swich a **conquerour**, | That **gretter** was ther noon under the sonne. | Ful many a riche contree hadde he wonne; | What with his **wysdom** and his **chivalrie**, | He conquered al the regne of femenye* [1].

Категорія оцінки є характерною саме для прикметників, адже їм онтологічно властива категорія означальності як основа якості, а його типологія базується на відмінностях між носіями ознаки та об'єктами оцінки. Він вказує на певний стан, якість, ознаку, властиву або приписувану об'єкту. Проблема вивчення оцінних прикметників потребує повного комплексного осмислення їхніх семантико-граматичних і комунікативно-функціональних властивостей.

Категорія оцінки в середньоанглійській мові на прикладі «Кентерберійських оповідей» Джеффри Чосера виражена значною мірою через вживання автором оцінних прикметників, різноманітних стилістичних засобів та прийомів, таких як: епітети, іронія, метафори, порівняння, паралельні конструкції та ін.

Було встановлено, що перевага надається оцінним прикметникам позитивної конотації. Лексико-семантична група оцінних прикметників «моральні якості адресата» виявилася найбільш продуктивною. У ній засвідчена перевага оцінних прикметників, які маркують певні риси людського характеру, а саме: духовність, моральну силу; доброту, милосердя, добродушність; побожність; чесність та справедливість: альтруїзм, великодушність, здатність на глибокі почуття до інших; відданість та вірність. Серед інших за поширеністю ЛСГ оцінних прикметників ми виділили ті, що характеризують «інтелектуальні здібності та якості адресата», «вміння, здібності, можливості та заслуги співрозмовника», «зовнішність людини». Прикметники, що оцінюють негативні риси характеру людини, менш представленими в оповіданнях Джеффри Чосера. Лексико-семантична група прикметників негативної оцінки вербалізує такі якості людського характеру як злість, гнів, підлість, жорстокість, лють та ін. Також було підмічено в матеріалі дослідження гендерні розбіжності між критеріями оцінки жінок та чоловіків. Наприклад, жінок більше оцінювали за зовнішністю, фігурою, манерами, в той час як чоловіків – за результатами праці, власних здобутків, перемог.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Chaucer, J. (1957). *The Canterbury Tales. The Complete works of G. Chaucer.* Boston, Mass: Houghton Mifflin. URL: <https://quod.lib.umich.edu/c/cme/CT> (дата звернення: 15.10.2023).

УДК 81'25(0.034.2)(038)

ВЕЛИКА К.І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

Kate-velyka@ukr.net

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІНСТРУМЕНТИ ТА РЕСУРСИ

Анотація. Перекладацькі інструменти та ресурси є невід'ємною частиною роботи перекладача. Щоденно перекладач користується ними для здійснення правильного перекладу. Наявна інформація про відповідник перекладу може міститися не тільки в перекладних двомовних словниках, а й в інформаційних базах, які можуть бути розміщеними на різних ресурсах. Якість перекладу залежить від вміння володіти перекладацькими ресурсами, інструментами, різними джерелами інформації.

Ключові слова: перекладацький інструментарій та ресурси, автоматичні системи перекладу, системи машинного перекладу, електронні словники, база даних.

ЗМІСТ

Зелінська В.А. Труднощі в організації дистанційного навчання з іноземної мови за професійним спрямуванням в сучасних реаліях освіти в Україні.....	3
Марчук В.В., Хом'як О. А. Pedagogical content of the concept of "Orientation" in the world of values....	5
Столбецька С.Б. Роль автентичних документів у процесі навчання французької спеціалізованої мови.....	7
Цвид-Гром О.П. До питання акцентуаційних норм термінів ветеринарної медицини.....	9
Карпенко С.Д. Питання індивідуалізації освіти в Україні для українців: випадки впливу війни на здобуття освіти та надання освітніх послуг.....	11
Береговенко Н.С. Оцінні прикметники як спосіб вираження категорії оцінки в середньоанглійській мові (на прикладі «Кентерберійських оповідей» Джеффри Чосера).....	14
Велика К.І. Перекладацькі інструменти та ресурси.....	16
Ігнатенко В.Д. Контроль якості перекладів як важливий етап роботи перекладача.....	18
Ордіна Л.Л. Виховання особистості студента як процес культурної ідентифікації.....	20
Чернишук Ю.І. Використання комп'ютерних технологій при вивченні іноземних мов.....	22
Боньковський О.А. До питання вивчення іноземної аграрної термінології.....	24
Дорошенко І.В., Пономаренко Т.І. Психологічні особливості стресостійкості студентів аграрних спеціальностей.	25
Клочко А.О. Емпатійне лідерство як ключовий фактор у розвитку професійних компетенцій здобувачів освіти.....	27
Mykhailenko O. Literary and non-literary texts with the focus on translation.....	28
Новосад Л. С. Структура макрополя «Література» в епістолярній спадщині Лесі Українки.....	30
Пилипенко І.О. Способи досягнення максимальної адекватності перекладу англійськомовних фразеологізмів.....	32
Римар Н. Ю. Лексичні огріхи як негативне явища мовної культури особистості.....	33
Тарасюк А.М. Suggestive linguistics and linguistic suggestive influence.....	35
Резнік В.Г. Урахування вікових особливостей дітей та молоді у процесі навчання німецької мови як другої іноземної: комунікативний аспект.....	37
Трофіменко В.О. Упровадження інноваційних технологій в освітній процес фізичної культури.....	38
Шульська Н. М. Нові формати літературно-художніх видань у сучасному медіа- просторі.....	40
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. Формування екологічних знань у студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням).....	42
Мельник Л.М., Грек І.М. Філософське осмислення феномену війни в античності.....	45
Малишко І.В. Внутрішньо переміщені особи та їх право на захист.....	46
Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М. Вимоги закону України «Про вищу освіту» та освітніх стандартів щодо підготовки фахівців із землепорядкування.....	48
Бровко Н.І., Сімакова С.І. Запровадження пробаційного нагляду в Україні.....	50
Сокиринська О.А. Переслідування військових злочинців відповідно до норм Міжнародного гуманітарного права.....	52
Пахомова А.О. Історико-правові аспекти виникнення мирової юстиції.....	54
Самойлович А.А. Окремі питання ролі перекладача в адміністративному судочинстві.....	56
Сілецька М.О. Господарська діяльність в умовах воєнного стану.....	57
Тимошук О.Г. Організаційні засади діяльності нотаріату в Україні та країнах ЄС: порівняльний аспект.....	59
Ковальчук І.В. Новації оподаткування аграрного бізнесу.....	60
Терещук М.М. Розвиток аграрної науки: досвід європейських країн.....	62
Аргат Я.П. Інноваційна діяльність підприємств.....	64
Ломакіна І.Ю. Трудові гарантії працівників ЗСУ під час військового стану.....	65
Насіна О.І. Конфіскація земельних ділянок сільськогосподарського призначення в умовах війни...66	66